

Коровіна Вероніка Анатоліївна
Університетський коледж
Київського університету імені Бориса Грінченка
викладач природничих дисциплін

Самоосвіта студентів коледжу в курсі «Екологія» в умовах кредитно-модульної системи навчання

Процеси глобалізації, інформатизації, гуманізації, що відбуваються в суспільстві, належним чином позначились й на системі освіти. Згідно з цим, основним завданням сучасної вищої освіти є підготовка професійно компетентного, конкурентоспроможного фахівця, здатного до постійного саморозвитку і самовдосконалення.

Перехід до кредитно-модульної системи організації навчального процесу зумовлює суттєве посилення ролі самостійної діяльності студентів як одного з дієвих засобів формування в них головних професійних компетентностей, зокрема й екологічної. Екологічна компетентність є індивідуальною характеристикою міри відповідності особи вимогам екологічної освіти як передачі студентам екологічних знань, умінь і навичок, спрямованих на формування екологічної свідомості, мислення, світогляду, необхідних для загальної орієнтації в екологічній ситуації. За таких умов нагальною стають проблеми підвищення ефективності самостійної роботи студентів, розробки дидактично обґрунтованих підходів до її організації, впровадження ефективних методів управління її виконанням.

На нашу думку, ефективна організація самостійної роботи студентів коледжу у курсі «Екологія» відбувається з урахуванням наступних вимог:

- а) наявність навчально-методичного комплексу, що включає зразки завдань для самостійної роботи студентів, форми і засоби контролю за рівнем засвоєння студентом завдань для самостійної роботи з чітко визначеними термінами їх виконання;
- б) застосування системи різнорівневих завдань для самостійної роботи студентів із переліками інформаційних джерел і алгоритмами щодо їх виконання;
- в) забезпечення підручниками та навчальними посібниками, дидактичними і навчально-методичними

матеріалами; г) застосування інноваційних технологій, інтерактивних методів, форм і прийомів під час захисту презентацій; д) можливість отримання консультації від викладача консультаційно-коригуючого характеру; е) запровадження контролю за результативністю самостійної роботи на предмет виявлення її ефективності, поєднання з самоконтролем.

Самостійна робота організовується у двох основних напрямках: 1) *аудиторна самостійна робота під керівництвом викладача* (реалізується під час читання лекцій, семінарських, практичних, індивідуальних занять, консультацій) передбачає застосування нових методик і форм організації аудиторних занять, що забезпечуватимуть поліпшення якості самостійної роботи студентів; 2) *виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ) та самостійна робота над змістовим модулем* (виконується студентом самостійно у вільний та зручний час, як правило, поза аудиторією). Виконання ІНДЗ передбачає осмислення і систематизацію студентом навчального матеріалу з досліджуваної проблеми, аналіз власних спостережень під час здійснення міні-досліджень, обґрунтування власної позиції щодо шляхів вирішення проблеми, розвиток самостійності, творчих здібностей. Самостійна робота над змістовим модулем передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання студентом нових знань та формування практичних вмінь і навичок.

Для поповнення теоретичної бази знань існують такі види самостійної роботи: повторення питань теми за конспектом лекції або роздатковим матеріалом (чи їх електронними версіями); самостійне опрацювання інформаційних джерел (підручників, навчальних посібників, монографій, довідників). Для активізації когнітивної діяльності студентів є такі види самостійної роботи з дисципліни: пошук інформації у фаховій літературі, Інтернет-мережі з короткою анотацією джерел; написання доповіді; написання проблемних міні рефератів. Для усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків та залежностей використовуються: тематичний огляд

фахових видань (друкованих та електронних); складання структурних схем, заповнення узагальнюючих таблиць, написання висновків тощо. Для формування відповідальності за прийняття самостійних рішень застосовуються наступні види самостійної роботи: пошук рішень для розв'язування ситуаційних завдань; моделювання ситуацій; виконання колективних проектів.

Важливою умовою ефективної організації самостійної роботи студентів коледжу в курсі «Екологія» є дотримання викладачем вимог щодо складання завдань для самостійного виконання:

1. *Зміст завдання* (чіткість сформульованої задачі, вимоги до обсягу).
2. *Методика виконання* (забезпечення студентів чітким алгоритмом виконання завдання з наданням прикладів).
3. *Джерела* (друковані та електронні посібники, Інтернет-ресурси).
4. *Засоби для виконання* (наявність стандартного або спеціального програмного забезпечення, обладнання, конспекту).
5. *Форма подання* (порівняльна таблиця, презентація, список корисних ресурсів (таблиця MS Word, Інтернет-закладки), графіки, діаграми, колекція зображень (фотоальбом MS PowerPoint), стаття (документ MS Word), причинно-наслідкова схема, схема понять, тестові запитання).
6. *Критерії оцінювання* самостійної роботи пропонуємо конкретизувати у формі таблиці, де визначено: 1) елемент завдання; 2) критерій оцінювання; 3) кількість балів.
7. *Термін* (конкретний час здачі виконаної роботи).

Підсумовуючи, відзначимо, що процес організації самостійної роботи студентів займає одне з пріоритетних місць у сучасній вищій освіті й потребує значної уваги. Із переходом до кредитно-модульної системи організації навчального процесу відбулося суттєве збільшення обсягу самостійної роботи студента. Отже, виникає об'єктивна потреба у пошуку шляхів її ефективної організації як процесу впорядкування за певними

вимогами та надання їй необхідної форми з метою найкращої реалізації поставленої мети.